

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

สำนักงานงบประมาณได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยอาจมีการเสนอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. ด้วย อย่างไรก็ตามเนื่องจากมาตรา ๑๖๙วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติหลักการเกี่ยวกับการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังไว้ว่า “การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้นั้นเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนรัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นนี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ ให้กำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อนแล้วด้วย” แต่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. มีแหล่งที่มาของรายรับเป็นเงินกู้ภายในประเทศทั้งหมด โดยไม่ได้มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรหรือรายได้อื่นใดของรัฐที่จะนำมาใช้จ่ายหรือชดใช้เงินคงคลัง กรณีดังกล่าวจะอยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินคงคลังตามมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญฯ ด้วยหรือไม่ นั้น

สำนักงานงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. เป็นไปโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงขอหารือดังนี้

๑. หากมีการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง จะต้องกำหนดรายการดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ พ.ศ. หรือไม่ เนื่องจากมีแหล่งที่มาของรายรับที่จะนำมาใช้จ่ายเป็นเงินกู้ยืมทั้งหมด

๒. หากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการใช้จ่ายจากเงินกู้ในประเทศมิใช่เงินรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มขึ้นจากการประมาณการรายได้ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ หากมีการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังจะต้องกำหนดแหล่งที่มาของรายรับ เพื่อชดใช้เงินคงคลังโดยมีแหล่งที่มาจากเงินกู้ในประเทศ กรณีดังกล่าวจะขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงบประมาณ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงบประมาณ) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เนื่องจากรัฐบาลมีความประสงค์จะดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีนโยบายที่จะจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แต่โดยที่การจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมมีแหล่งที่มาของรายรับเป็นเงินกู้ภายในประเทศทั้งหมด โดยไม่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรหรือรายได้อื่นใดที่จะนำมาใช้จ่ายหรือชดใช้เงินคงคลังประกอบกับได้มีการนำเงินคงคลังไปใช้จ่ายบ้างแล้ว กรณีดังกล่าวจะอยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินคงคลังตามมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยหรือไม่ และสามารถนำไปตั้งไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไปได้หรือไม่ หากจำเป็นต้องมีการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังไว้ จะต้องระบุแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาชดใช้เงินคงคลังด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหาหรือประกอบข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วเห็นควรกำหนดประเด็นพิจารณาเป็น ๒ ประเด็น และมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สำนักงบประมาณต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่จะจัดทำขึ้นหรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๖๙^๑ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีสาระสำคัญ ๒ ประการ กล่าวคือ (๑)

^๑มาตรา ๑๖๙ การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้นั้นเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ ให้กำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อนแล้วด้วย

ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจโอนหรือนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไปใช้ในรายการที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทันที และให้รายงานรัฐสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่มีการโอนหรือนำรายจ่ายตามงบประมาณที่กำหนดไว้ในรายการใดไปใช้ในรายการอื่นของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้รัฐบาลรายงานรัฐสภาเพื่อทราบทุกหกเดือน

กำหนดหลักการทั่วไปของการจ่ายเงินแผ่นดินโดยให้กระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และ (๒) กำหนดช้อยกเว้นโดยกำหนดให้รัฐบาลมีอำนาจที่จะจ่ายเงินคงคลังไปก่อนได้หากมีความจำเป็นเร่งด่วน แต่การจ่ายเงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ และต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป และกำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อนแล้วด้วย

การที่มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป และให้กำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อนแล้วไว้ด้วยนั้น ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเงินคงคลังจำนวนดังกล่าวจะได้รับการชดใช้คืนอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงตัวเลขทางบัญชีเท่านั้น และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง^๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา ๖^๓ และมาตรา ๗^๔ แห่ง

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๓มาตรา ๖ ภายใต้งบับที่แห่งมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ การสั่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโอนเงินในงบประมาณ มติให้จ่ายเงินไปก่อน หรือพระราชกำหนดที่ออกตามความในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่จ่ายเงินตามมติให้จ่ายเงินไปก่อนหรือตามพระราชกำหนด ให้ตั้งเงินรายจ่ายเพื่อชดใช้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม

^๔มาตรา ๗ ในกรณีต่อไปนี้ ให้สั่งจ่ายเงินจากบัญชีเงินคงคลังบัญชีที่ ๒ หรือคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอได้ก่อนที่มีกฎหมายอนุญาตให้จ่าย คือ

(๑) รายการจ่ายที่มีการอนุญาตให้จ่ายเงินได้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ แต่เงินที่ตั้งไว้มีจำนวนไม่พอจ่ายและพฤติการณ์เกิดขึ้นให้มีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

(๒) มีกฎหมายใด ๆ ที่กระทำให้อำนาจต้องจ่ายเงินเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ และมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

(๓) มีข้อผูกพันกับรัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่กระทำให้อำนาจต้องจ่ายเงิน และมีความจำเป็นต้องจ่ายโดยเร็ว

(๔) เพื่อซื้อคืนหรือไถ่ถอนพันธบัตรของรัฐบาลหรือตราสารเงินกู้ของกระทรวงการคลัง หรือชำระหนี้ตามสัญญาที่กระทรวงการคลังเป็นผู้กู้ ทั้งนี้ ตามจำนวนที่รัฐมนตรีเห็นสมควร

(๕) เพื่อซื้อเงินตราต่างประเทศ พันธบัตรของรัฐบาลต่างประเทศ หรือหลักทรัพย์ที่มั่นคงในต่างประเทศที่ไม่ใช่หุ้นในสกุลเงินตราที่จะต้องชำระหนี้ที่กระทรวงการคลังเป็นผู้กู้ และในวงเงินไม่เกินจำนวนหนี้ที่กำหนดชำระในช่วงระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการชำระหนี้เมื่อถึงกำหนด ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการซื้อเงินตราต่างประเทศ

พระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ แล้ว ย่อมเห็นได้ชัดเจนว่า เมื่อเงินคงคลังได้ถูกนำไปใช้ก็ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้คืน ไม่ว่าในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่ายพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป แล้วแต่กรณี เสมอ สำหรับกรณีนี้เมื่อรัฐบาลจะจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการนำเงินคงคลังออกไปใช้จ่ายก่อนที่จะมีกฎหมายอนุญาตให้จ่ายแล้ว ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังในส่วนนี้ไว้ด้วยตามมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประเด็นที่สอง หากต้องมีการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แต่เงินที่จะนำมาชดใช้เงินคงคลังเป็นเงินกู้ทั้งหมด กรณีเช่นนี้จะกำหนดให้เงินกู้เป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาชดใช้เงินคงคลังตามมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังต้องระบุแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำไปชดใช้เงินคงคลังที่ได้จ่ายไปก่อนซึ่งแตกต่างไปจากเดิม ก็เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้ทราบถึงสถานภาพการเงินการคลังของประเทศและนำไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดงบประมาณรายจ่ายในแต่ละครั้งให้มีจำนวนที่เหมาะสม รวมทั้งเพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของฝ่ายบริหารได้โดยผ่านกลไกทางรัฐสภา นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าเงินคงคลังที่ได้ใช้ไปก่อนนั้นจะได้รับการชดใช้คืนเป็นต้นทุนอย่างแท้จริงอีกด้วย

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปมีว่า คำว่า “แหล่งที่มาของรายได้” ตามมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น หมายความว่ารวมถึง รายรับประเภทเงินกู้ด้วยหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้เห็นว่า โดยที่รายได้ของรัฐประกอบด้วยรายได้ที่เกิดจากภาษีอากร การขายสิ่งของและบริการ รัฐพาณิชย์ หรือรายได้อื่นใดซึ่งมีลักษณะเป็นรายได้แผ่นดิน หรือเป็นเงินที่รัฐบาลได้รับชำระไว้โดยไม่มีข้อผูกพันต้องจ่ายคืนเท่านั้น ในขณะที่เงินกู้ไม่ถือเป็นรายได้ แต่เป็นรายรับประเภทหนึ่งเพราะเป็นเงินที่ได้รับมาโดยมีข้อผูกพันที่จะต้องชดใช้คืนตามกำหนดระยะเวลา ประกอบกับการกู้เงินของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณนั้นจะกระทำได้ในกรณีที่รายจ่ายสูงกว่ารายได้ โดยเป็นไปตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้^๕ เช่น ต้องไม่เกินร้อยละสิบ

พันธบัตรของรัฐบาลต่างประเทศ และหลักทรัพย์ที่มั่นคงในต่างประเทศที่ไม่ใช่หุ้น การนำเงินตราต่างประเทศฝากธนาคาร รวมทั้งวิธีปฏิบัติอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

การจ่ายเงินในทำกรณีข้างต้นนี้ เมื่อได้จ่ายแล้วให้ตั้งเงินรายจ่ายเพื่อชดใช้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ หรือในกฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่าย หรือในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต่อไป

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕มาตรา ๙ ทวิ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมใช้บังคับแล้ว หรือเมื่อมีกรณีที่ต้องใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วง

ของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงเล้ามาแล้วแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ มาตรา ๒๐^๗ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ก็กำหนดให้กระทรวงการคลังกู้เงินได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด เช่น เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือเพื่อปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ เป็นต้น ดังนั้น เงินกู้จึงไม่เป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาชดใช้เงินคงคลังในการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังตามมาตรา ๑๖^๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การกำหนดแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาชดใช้เงินคงคลังไว้ในงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเป็นสิ่งต้องกระทำเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าการทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในครั้งนี้ รัฐบาลไม่มีรายได้อื่นเลยก็ตาม ก็เป็นกรณีที่ประมาณการรายรับประเภทรายได้ต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้ง ซึ่งรัฐบาลก็ต้องแสดงวิธีการหาเงินในส่วนขาดดุลเสนอต่อรัฐสภาตามนัยมาตรา ๙^๙ ประกอบกับมาตรา ๑๗^{๑๐} วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ด้วย

แล้วไปพลางก่อนตามมาตรา ๑๖ ถ้ารายจ่ายสูงกว่ารายได้ ให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินได้ตามความจำเป็น แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม การกู้เงินตามมาตรานี้ในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน

(๑) ร้อยละยี่สิบของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือของจำนวนเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงเล้ามาแล้วแล้วแต่กรณีกับอีก

(๒) ร้อยละแปดสิบของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนต้นเงินกู้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงการคลังกู้เงินได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้

(๒) พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

(๓) ปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะ

(๔) ให้หน่วยงานอื่นกู้ต่อ

(๕) พัฒนาลาดตลาดตราสารหนี้ในประเทศ

เงินบาทหรือเงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากการกู้เงินตาม (๒) ถึง (๕) ให้นำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินหรือตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

มาตรา ๙ ในการเสนองบประมาณนั้น ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ตามอำนาจกฎหมายที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลยต่อรัฐสภาด้วย แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่าก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก้ส่วนที่ขาดดุลยนั้นในทางที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

มาตรา ๑๗ ในกรณีจำเป็นจะต้องจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี คณะรัฐมนตรีอาจเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๕๑

รายจ่ายเพิ่มเติมต่อสภาได้ และให้แสดงถึงเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้ง
ด้วย

การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด